

ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ, МОВИ, КУЛЬТУРИ

УДК 342.9+35.076/077

Кондратьєв В.О.,

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Донецьк, Україна, e-mail: kondratyev.valera@gmail.com

Петрова О.І.

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Донецьк, Україна, e-mail: elena_i_v@inbox.ru

УДОСКОНАЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК ПЕРСПЕКТИВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Kondratyev V.O.,

Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovsky, Donetsk, Ukraine, e-mail: kondratyev.valera@gmail.com

Petrova O.I.

Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovsky, Donetsk, Ukraine, e-mail: elena_i_v@inbox.ru

IMPROVEMENT AND DEVELOPMENT OF LEGISLATION OF ADMINISTRATIVE LIABILITY AS A PERSPECTIVE FOR PROTECTION OF CITIZENS' RIGHTS AND FREEDOMS

Мета. Проаналізувати та визначити перспективні напрямки удосконалення та розвитку законодавства України про адміністративну відповідальність.

Методика. Проведено дослідження теоретичного визначення адміністративної відповідальності у чинному законодавстві України. Проаналізовано й обґрунтовано напрями подальшого реформування адміністративного законодавства з питань удосконалення та розвитку правового регулювання відносин у сфері адміністративної відповідальності.

Результати. Адміністративна відповідальність як соціально-правове явище має специфічні властивості і характеризується власними загальними ознаками, але всі існуючі дефініції категорії «адміністративна відповідальність» досить різні і не містять вказівки на ознаки протиправності і карності, процедурного і компетенційного, об'єктного та суб'єктного характеру, які є істотним компонентом будь-якої відповідальності, й адміністративної зокрема. Законодавство України про адміністративну відповідальність у сучасних умовах є неефективним: не забезпечує надійний захист прав і свобод громадян, недостатньо ефективно у підтриманні громадського порядку та нездатне забезпечити законність на належному рівні внаслідок своєї нестабільності, постійного внесення змін і наявності децю «розмитих», нечітких формулювань. Це свідчить про те, що адміністративно-правова реформа повинна стосуватися розширення видів складу правопорушення у сфері захисту прав і свобод громадян, і трудових прав зокрема, а також має бути спрямована на вирішення широкого кола пріоритетних завдань, і перш за все – на чітке визначення на законодавчому рівні та закріплення конкретними правовими нормами адміністративних правовідносин у сфері адміністративної відповідальності.

***Наукова новизна.** Доведено необхідність теоретичного визначення поняття «адміністративна відповідальність» і закріплення його на законодавчому рівні.*

***Практична значущість.** Практична значущість статті полягає у тому, що сформульовані пропозиції можуть бути використані під час підготовки нормативно-правових актів, які визначають підстави, зміст і процедури адміністративної відповідальності з метою забезпечення надійного захисту прав і свобод громадян у правозастосовній діяльності.*

***Ключові слова:** адміністративна відповідальність, адміністративний примус, адміністративне стягнення, кодифікація, кодифіковані акти.*

Постановка проблеми. Соціальна природа адміністративної відповідальності є складним соціально-правовим явищем, яке характеризується як загальними ознаками, так і власними специфічними властивостями. Роль адміністративної відповідальності на сучасному етапі економічного і соціального розвитку держави є важливою насамперед тому, що вона виникає як правовий наслідок неправомірної поведінки учасників адміністративних правовідносин, тобто неналежної реалізації громадянами та юридичними особами своїх прав та обов'язків у сфері різноманітних напрямів державного управління. У зв'язку з цим адміністративна відповідальність може використовуватися як важливий інструмент забезпечення розбудови України як правової держави, оскільки завдяки наявності адміністративної відповідальності держава має можливість реалізовувати свої вимоги до будь-яких об'єктів управління, тобто як до фізичних, так і до юридичних осіб.

На сучасному етапі розвитку нашого суспільства важливе значення має подальше реформування адміністративно-правового регулювання питань адміністративної відповідальності шляхом встановлення і регламентації цих взаємовідносин таким чином, щоб кожній людині було гарантовано реальне додержання й охорона у цій сфері належних їй прав і свобод, а також ефективний захист цих прав і свобод у випадку притягнення її до адміністративної відповідальності. Тому теоретичне і нормативне вирішення проблем адміністративної відповідальності сприятиме забезпеченню надійного захисту прав і свобод громадян України, що стане ефективним засобом розбудови правової держави.

Норми, що встановлюють адміністративну відповідальність фізичних і юридичних осіб, зосереджені в численних нормативно-правових актах, основним джерелом яких є Кодекс про адміністративні правопорушення, прийнятий ще за радянських часів.

Зазначену проблематику досліджували такі вчені, як Н.В. Гришина, Д.М. Лук'янець, Т.О. Коломоець, В.Б. Авер'янов, Н.В. Хорошак, А.М. Ярмач та ін.

Мета статті полягає у дослідженні й окресленні перспективних напрямків розвитку законодавства України про адміністративну відповідальність.

Викладення основного матеріалу досліджень. За вчинення адміністративного правопорушення, тобто вчинення особою діяння, яке містить всі ознаки та склад адміністративного проступку, законодавством передбачена адміністративна відповідальність. Але Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП) не містить визначення адміністративної відповідальності й обмежується лише вказівкою на те, що її мірою є адміністративні стягнення, які застосовуються з метою адміністративного впливу на правопорушника, його перевиховання і запобігання правопорушенням.

Внаслідок цього всі існуючі дефініції категорії «адміністративна відповідальність» мають дослідницький характер і є досить різними.

Наприклад, Л.В. Коваль вважає, що адміністративна відповідальність проявляється у застосуванні до порушників загальнообов'язкових правил, що діють у сфері управління й інших сферах адміністративних стягнень.

Такі вчені, як Ю.П. Битяк і В.В. Зуй, вважають, що це вид юридичної відповідальності фізичних і юридичних осіб перед органами виконавчої влади чи судом за порушення адміністративно-правових норм на основі застосування адміністративних стягнень.

Е.В. Додін стверджує, що адміністративна відповідальність – це визначення і застосування повноважними державними органами адміністративно-примусових заходів, обмежень майнових та особистих благ і інтересів за здійснення адміністративних правопорушень [1, с. 282].

Найбільш повне визначення адміністративної відповідальності у своїх дослідженнях наводить Н.В. Гришина, розглядаючи її як різновид юридичної відповідальності, що являє собою врегульовані нормами права відносини між державою (в особі органів адміністративної юрисдикції і відповідних посадових осіб) та особою, яка вчинила адміністративне правопорушення, що знаходять своє вираження у застосуванні до правопорушника заходів державного примусу у вигляді адміністративних стягнень, які тягнуть за собою несприятливі наслідки особистого, майнового й іншого характеру і владний осуд винного суб'єкта з метою попередження та припинення адміністративних правопорушень [2, с. 66]. Але, на наш погляд, така деталізація суб'єктного складу у цьому визначенні є зайвою.

Отже, перелічені дефініції частіше за все не містять вказівок на ознаки протиправності і карності, які проявляються у вчиненні суб'єктами протиправних дій і застосуванні за їхнє вчинення заходів адміністративного примусу (адміністративних стягнень), що є істотним компонентом будь-якої відповідальності, й адміністративної зокрема (остання настане лише тоді, коли до правопорушника буде застосовано компетентною особою відповідні заходи впливу) або не враховують процедурні чи об'єктно-суб'єктні ознаки. А повне врахування у визначенні усіх характерних ознак є підтвердженням того, що адміністративна відповідальність є одним із видів юридичної відповідальності і проявляється як один із методів державного управління (метод примусу), який опосередковується у застосуванні до порушників загальнообов'язкових правил, що діють у державному управлінні, та відповідних заходів, встановлених адміністративно-правовими нормами.

Враховуючи зазначене, адміністративну відповідальність як дефініцію необхідно сформулювати так: «адміністративна відповідальність – це різновид юридичної відповідальності, що проявляється як врегульоване нормами адміністративного права примусове застосування до правопорушників в установленому законом порядку та уповноваженими органами і посадовими особами адміністративних стягнень, з додержанням встановленої процедури, що тягнуть за собою для цих осіб несприятливі обтяжливі наслідки заходів впливу особистого, майнового та іншого характеру, передбачених законодавством, за вчинення адміністративного правопорушення».

Чинний Кодекс про адміністративні правопорушення в умовах переходу України до ринкової економіки, розбудови правової держави вже не відповідає сучасним реаліям та умовам сьогодення, і, як зазначає В.К. Колпаков, є «кодексом статистських цінностей старої і вже віджилої тоталітарної системи, в якій правові відносини формувалися за принципом «заборонено все, що не дозволено законом», а втручання держави в усі сфери суспільного життя, прав і свобод людини було нормою» [3, с. 85]. У зв'язку з цим законодавство України про адміністративну відповідальність у сучасних умовах є неефективним: не забезпечує надійний захист прав і свобод громадян, недостатньо ефективно у підтриманні громадського порядку та нездатне забезпечити законність на належному рівні внаслідок своєї нестабільності, постійного внесення змін і наявності дещо «розмитих», нечітких формулювань. Наприклад, стаття 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці» у ч. 2 передбачає відповідальність за порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, але законодавець у статті не визначає, в чому саме можуть виявитися такі порушення, не розмежовує їхніх видів і не вказує на документ, яким цей порядок встановлюється. Тому на підставі цієї статті неможливо

чітко визначити, в чому саме проявляється порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці [4, с. 136]. Що стосується адміністративно-правового захисту трудових прав громадян, то такої статті в чинному Кодексі про адміністративні правопорушення взагалі не існує. Такий стан чинного Кодексу свідчить про суперечливість адміністративного законодавства, невизначеність об'єктивної сторони правопорушень, що є передумовою порушення прав громадян і появи корупції під час здійснення адміністративної діяльності [5, с. 64]. Це свідчить про те, що адміністративно-правова реформа повинна стосуватися розширення видів складу правопорушення у сфері захисту прав і свобод громадян, і трудових прав зокрема, а також має бути спрямована на вирішення широкого кола пріоритетних завдань (перш за все, треба на законодавчому рівні чітко визначити та закріпити конкретними правовими нормами адміністративні правовідносини у сфері адміністративної відповідальності).

На проблеми нечіткого нормативного визначення адміністративної відповідальності та її ролі у суспільстві також звертає увагу у своїх дослідженнях і Н.В. Гришина. Досліджуючи соціальну природу адміністративної відповідальності, Н.В. Гришина дійшла висновку, що роль адміністративної відповідальності є надзвичайно важливою насамперед тому, що вона виникає як правовий наслідок неналежної реалізації громадянами та юридичними особами своїх прав та обов'язків у сфері державного управління, і саме в цьому аспекті адміністративна відповідальність може розглядатися як важливий інструмент правової держави, оскільки завдяки їй держава має можливість реалізовувати свої вимоги як до фізичних, так і до юридичних осіб [2, с. 66-69]. Тому чітке теоретичне і нормативне визначення адміністративної відповідальності в адміністративному законодавстві України є важливим напрямом удосконалення правового регулювання адміністративної відповідальності та подальшого розвитку адміністративної реформи.

Як вважає І. Голосніченко, «Україна вже стоїть на порозі демократичних перетворень і в майбутньому стане правовою державою європейського зразка, що у свою чергу вимагає певних змін правової системи в цілому і, відповідно, адміністративного і кримінального права як її складової. Тому є нагальна потреба вже зараз подбати про максимальне наближення нашого адміністративного і кримінального законодавства до законодавства Євросоюзу» [6, с. 60].

На підставі цього аналізу можна стверджувати, що найбільш важливим і гострим питанням на сучасному етапі розвитку та реформування адміністративного законодавства є визначення найефективніших шляхів і порядку вдосконалення законодавства про адміністративну відповідальність. Серед багатьох можливих шляхів вирішення існуючої проблеми можна виділити, по-перше, встановлення нових складів правопорушень і вдосконалення окремих положень Кодексу України про адміністративні правопорушення шляхом внесення змін і доповнень, по-друге, розробку і прийняття нової редакції Кодексу про адміністративні правопорушення та здійснення кодифікації чинного адміністративного законодавства України в цій сфері.

Другий варіант у сучасній економічній і політичній ситуації в Україні є більш доцільним, проте серед науковців, у яких склалося позитивне ставлення до необхідності врегулювання відносин у сфері адміністративної відповідальності на рівні кодифікованого акта, точаться дискусії щодо його назви, змісту, термінології тощо. Наприклад, Концепція адміністративної реформи в Україні передбачає розроблення Кодексу про адміністративні проступки, Адміністративно-процесуального кодексу та деяких інших кодифікованих актів, які з урахуванням черговості прийняття складатимуть Адміністративний кодекс у цілому, у вигляді відповідних томів (або «книг») [7]. Розпорядженням Кабінету Міністрів від 27 серпня 2008 року № 1153-р. було затверджено План заходів щодо реалізації Концепції реформування кримінальної юстиції України, у контексті якого Міністерство юстиції, МВС, Міноборони, Мінфін, Мінекономіки, СБУ,

ДПА за участю Національної комісії із зміцнення демократії та утвердження верховенства права, Верховного Суду та Генеральної прокуратури України, повинні були розробити та подати в установленому порядку проект Кодексу України про адміністративні проступки.

Але єдиної думки щодо втілення в життя вимог цих документів поки що не існує. Так, Д. Лук'янець пропонує назвати цей нормативний акт Адміністративно-деліктним кодексом, а Т.О. Коломєць – Кодексом України про адміністративні проступки [8].

Однак ці пропозиції у певному сенсі є не конституційними. Так, Конституція України як Основний Закон держави є основою правового регулювання всіх правових інститутів, у тому числі й інституту адміністративної відповідальності. Тож, відповідно до Конституції України і на її основі повинні прийматися всі інші законодавчі та нормативні акти законодавчого і підзаконного характеру. Виходячи з того, що Конституція України не містить якихось інших видів протиправних діянь, крім злочинів і правопорушень, прийняття Кодексу про адміністративні проступки чи делікти суперечить термінології Основного Закону. З цих міркувань, на нашу думку, назва повинна залишатися незмінною: Кодекс України про адміністративні правопорушення.

На необхідність розробки нових концептуальних засад для прийняття нового Кодексу про адміністративні правопорушення, а також на доцільність розмежування норм матеріального та процесуального права і прийняття Адміністративно-процесуального кодексу вказували у своїх наукових працях і такі дослідники, як В.Б. Авер'янов, Д.М. Лук'янець, Н.В. Хорощак [9], А.М. Ярмач [10], В. Загуменник [11, с. 14, 68, с. 99-102] та інші вчені-адміністративісти.

Висновок. Таким чином, відповідальність виникає в результаті соціальної необхідності впорядкування поведінки людей у системі суспільних відносин як сфера меж, рамок необхідної поведінки людини, вимог суспільства до індивіда, як невідворотність відповідальності за свою поведінку перед особою чи організацією, які мають на це право.

Адміністративну відповідальність як дефініцію необхідно сформулювати так: «адміністративна відповідальність – це різновид юридичної відповідальності, що проявляється як врегульоване нормами адміністративного права примусове застосування до правопорушників в установленому законом порядку та уповноваженими органами і посадовими особами адміністративних стягнень, з додержанням встановленої процедури, що тягнуть за собою для цих осіб несприятливі обтяжливі наслідки заходів впливу особистого, майнового та іншого характеру, передбачених законодавством, за вчинення адміністративного правопорушення».

Адміністративне законодавство про адміністративні правопорушення має ряд недоліків, прогалин, колізій. Це стосується, передусім, структури КпАП України, загальних положень і принципів адміністративної відповідальності, системи адміністративних стягнень і загальних правил їхнього застосування, у зв'язку з чим на сьогодні потрібен докорінний перегляд чинного адміністративно-деліктного законодавства, приведення його у відповідність з Конституцією України. Для цього, перш за все, необхідно, з метою удосконалення законодавства щодо правового регулювання адміністративної відповідальності, розробити і прийняти нові кодифіковані акти – Кодекс про адміністративні правопорушення, який встановлював би норми матеріального адміністративного права і давав чіткі визначення адміністративної відповідальності, та Адміністративно-процесуальний кодекс, яким би удосконалювалася діяльність органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення та сам порядок розгляду таких справ.

Таке реформування адміністративного законодавства у сфері адміністративної відповідальності повинно завжди відбуватися на основі пріоритету захисту прав людини та громадянина, встановлення загальних засад відповідно до реалій сьогодення та

повинно стати важливим кроком на шляху формування і розвитку інституту адміністративної юстиції в Україні.

Список літератури / References:

1. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підруч. / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
Kolpakov, V.K. and Kuzmenko, O.V. (2003), *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative right of the Ukraine], Yurinkom, Kyiv, Ukraine.
2. Гришина Н.В. Вдосконалення правового регулювання адміністративної відповідальності в праві України / Н.В. Гришина // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених: зб. наук. праць. – Х.: Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2006. – С. 66-69.
Gryshyna, N.V. (2006), “Improvement of the legal regulation to administrative responsibility in rights of the Ukraine”, *Aktualni problemy suchasnoi nauky v doslidzhenniakh molodykh uchennykh*, pp. 66-69.
3. Колпаков В. Кодекс України про адміністративні правопорушення: пошук нової парадигми / В. Колпаков // Право України. – 2004. – № 7. – С. 85-89.
Kolpakov, V (2004), “Code of the Ukraine about administrative offenses: searching for of the new paradigm”, *Pravo Ukrainy*, no. 7, pp. 85-89.
4. Васильев А.С. Кодекс Украины об административных правонарушениях (научно-практический комментарий) / А.С. Васильев. – Х.: Одиссей, 2000. – 1008 с.
Vasyliiev, A.S. (2000), *Kodeks Ukrainy ob administrativnykh pravonarusheniakh* [Code of the Ukraine about administrative offenses], Odissey, Kharkiv, Ukraine.
5. Білак А. Адміністративні правопорушення: час відмовитися від радянських стереотипів їхнього доктринального тлумачення / А. Білак // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених: у 2 ч. – Сімферополь, 2005. – Ч. 1. – С. 62-66.
Bilak, A. (2005), “Administrative offenses: time to abandon to soviet stereotype their doctrinal explanations”, *Aktualni problemy suchasnoi nauky v doslidzhenniakh molodykh uchennykh*, pp. 62-66.
6. Голосніченко І. Перспективні положення кодифікації норм правового інституту адміністративної відповідальності / І. Голосніченко // Право України. – 2006. – № 8. – С. 60-63.
Golosluchenko, I. (2006), “Perspective positions to codifications of the rates of the legal institute to administrative responsibility”, *Pravo Ukrainy*, no. 8, pp. 60-63.
7. Концепція адміністративної реформи в Україні Державної комісії з проведення в Україні адміністративної реформи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.kmu.gov.ua>>.
Concept of the administrative reform in Ukraine of the State commission on undertaking in Ukraine of the administrative reform, available at: <http://www.kmu.gov.ua>.
8. План заходів щодо реалізації Концепції реформування кримінальної юстиції України, затверджений Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2008 року № 1153-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://zakon.rada.gov.ua>>.
The Plan action for realization to Concepts reforming criminal justice of the Ukraine, approved by Dictation of the Cabinet Minister Ukraine’s from August, 27, 2008, no. 1153-r., available at: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Лук’янець Д.М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку / Д.М. Лук’янець. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. – 220 с.
Lukianets, D.M. (2001), *Institut administrativnoi vidpodidalnosti: problemy rozvytku* [Institute to administrative responsibility: problems of the development], Kyiv, Ukraine.

10. Коломоєць Т.О. Кодифікація адміністративно-деліктного законодавства України: реальна вимога часу (аналіз деяких пріоритетів) / Т.О. Коломоєць // *Влада. Людина. Закон.* – 2006. – № 6. – С. 65-75.
Kolomoiets, T.O. (2006), “Codification administrative-delicate legislation of the Ukraine: real requirement of time (analysis some priority)”, *Vlada. Liudyna. Zakon*, no. 6, pp. 65-75.
11. Авер’янов В.Б. Потрібні нові концептуальні засади створення проекту Кодексу про адміністративні проступки / В.Б. Авер’янов, Д.М. Лук’янець, Н.В. Хорощак // *Право України.* – 2004. – № 11. – С. 11-15.
Averianov, V.B., Lukianets, D.M. and Khoroshchak, N.V. (2004), “Necessary new conceptual methods of the making the project of the Code about administrative misdeed”, *Pravo Ukrainy*, no. 11, pp. 11-15.
12. Ярмак А.М. Концептуальные положения кодификации законодательства Украины об административных правонарушениях: системные аспекты [Электронный ресурс] / А.М. Ярмак // *Форум права.* – Режим доступа: <<http://www.nbu.gov.ua>>.
Yarmak, A.M., “Conceptual positions to codifications legislation Ukraines about administrative offenses: system aspects”, available at: <http://www.nbu.gov.ua>.
13. Загуменник В. Щодо необхідності удосконалення законодавства в сфері адміністративної відповідальності / В. Загуменник // *Вісник прокуратури.* – 2006. – № 7. – С. 99-102.
Zagumennyk, V. (2006), “For need of the improvement legislation in sphere of administrative responsibility” *Visnyk prokuratury*, no. 7, pp. 99-102.

Цель. Проанализировать и определить перспективные направления усовершенствования и развития законодательства Украины об административной ответственности.

Методика. Проведено исследование теоретических определений административной ответственности в законодательстве Украины. Проанализированы и обоснованы направления дальнейшего реформирования административного законодательства по вопросам усовершенствования и развития правового регулирования отношений в сфере административной ответственности.

Результаты. Административная ответственность как социально-правовое явление обладает специфическими свойствами и характеризуется собственными общими признаками, однако все существующие дефиниции категории «административная ответственность» очень разнятся и не содержат указаний на признаки противоправности и наказуемости, на признаки процедурного и компетенционного, объектного и субъектного характера, которые являются существенными компонентами любой ответственности, и административной в частности. Законодательство Украины об административной ответственности в современных условиях является неэффективным: не обеспечивает надежной защиты прав и свобод граждан, недостаточно эффективно в поддержании общественного порядка и не способно обеспечивать на надлежащем уровне соблюдение законности из-за нестабильности и постоянного внесения изменений, наличия нечетких, «расплывчатых» формулировок. Это свидетельствует о том, что административно-правовая реформа должна способствовать расширению видов составов правонарушений в сфере защиты прав и свобод граждан, и трудовых прав в частности, а также должна быть направлена на разрешение широкого круга приоритетных задач (прежде всего, необходимо на законодательном уровне дать четкое определение понятию административной ответственности и закрепить конкретными правовыми нормами административные правоотношения в сфере административной ответственности).

Научная новизна. Доказана необходимость теоретического определения понятия «административная ответственность» и закрепления его на законодательном уровне.

Практическая значимость. Практическая значимость статьи заключается в том, что сформулированные предложения могут быть использованы при подготовке нормативно-правовых актов, которые определяют основания, содержание и процедуры административной ответственности с целью обеспечения надежной защиты прав и свобод граждан в процессе правоприменительной деятельности.

Ключевые слова: административная ответственность, административное принуждение, административные взыскания, кодификация, кодифицированные акты.

Objective. To analyze and to find out perspective ways for improvement and development of Ukraine's legislation in the field of administrative liability.

Methods. The research of theoretic definitions of administrative liability in Ukraine's legislation was conducted. The ways for further reforming of administrative legislation

Results. Administrative legislation as a social and legal phenomena has specific features and is characterized by its own common signs, but all of existing definitions of the term of «administrative legislation» are too different and do not contain indicators of the signs of illegality and punish ability, procedural and competence, object and subject types, that are essential components for any responsibility, in particular, for administrative one.

Ukraine's legislation in the field of administrative legislation under present-day conditions is not efficient any more, it does not ensure protection of citizens' rights and freedoms, it is not efficient enough in securing public order and can not ensure an observance of legality at a proprietor level because of instability and permanent alteration, and vague wording.

It appears from this that administrative and legal reform must favor expansion of types of formal components of trespass particularly in the field of protection of citizens' rights and freedoms, besides, it must be oriented in a way to solve a wide range of problems, and first of all it is necessary to define a term of administrative liability and to fix legal relationship in the field of administrative liability by certain legal norms.

Academic novelty. The need of theoretical definition of the term «administrative liability» and its fixation on legislative level was proved.

Practical importance. Practical relevance of the article is in suggestions that were worked out and could now be used when writing normative legal documents which define grounds, content and procedures of administrative liability to ensure protection of citizens' rights and freedoms in the process of law enforcement.

Key words: administrative responsibility, administrative compulsion, administrative penalty, codification, codification acts.

Рекомендовано до публікації д-ром філос. наук,
проф. Дрожжиною С.В. Дата надходження рукопису 10.01.2013 р.

УДК 1(091):130.3

Коротіч Г.В., канд. філос. наук, доц.

Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет»,
м. Маріуполь, Україна,
e-mail: gvkorotich@rambler.ru

ПРОБЛЕМА ДУХОВНОСТІ В ТВОРЧОСТІ М.О. БЕРДЯЄВА

Korotich G.V., Cand. Sci. (Philos.),
Assoc. prof.

State Higher Education Institution «Pryazovskyi
State Technical University», Mariupol, Ukraine,
e-mail: gvkorotich@rambler.ru

THE PROBLEM OF SPIRITUALITY IN N.A. BERDYAEV'S WORKS

Мета. Проаналізувати особливості постановки проблеми духовності в працях М.О. Бердяєва.